

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968.*
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e29053/facsimile.pdf> (tilgået 31. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

hvidnen maa have organisk Loves tilføje, ved hvilke administrative Bestemmelser bringes ind i Lovet, og ved hvilke der skal Anvendelse af de administrative Bestemmelser. Disse Loves maa være af stor Interesse for Kirken, og det synes mig ogsaa for Staten selv, da de Bestemmelser, som ved disse foreslages, ikke blot kommer til Overfladisk at berøre, men ogsaa til at have en vigtig Indflydelse paa forskjellige Statsindretninger, f. Ex. paa Skolevæsenet. Det maa vistnok være af nogen Interesse for Kirken, hvorledes disse Loves blive beskaffede, og Kirken maa gjøre Et til, at saa vigtige Spørgsmaal ikke afgøres, uden at dens Stemme er hørt. Det synes mig ogsaa for Staten selv at være vigtigt, at Kirkeforordningens Fremgang heres og veies, for saadanne Spørgsmaal afgøres, hvis ensidige Afgørelse set vil kunne stride med selve Statens Formaal. Der er her naturligvis ikke Spørgsmaal om, hvorledes den foreløbige Kirkeforordning skal sammensættes. Dette vil foremligst blive at afgøre af det høitagte Ministerium, efterat de Betænkninger, der ere afgivne i Anledning af Circularer af Høi Raa f. N., ere tagne under Overvejelse. Det er ogsaa en Sædvanlig, at her altsed ikke er Tale om nogen afgørende Bestemmelse, hvorefter med Hensyn til de herre eller det mindre vigtige Spørgsmaal, men at der her kun er Tale om Kirkeforordningens Mening, Betragtning af dens Grundte og eller indvirkende Virkning, for disse overgivne Kirkeforordningen til endelig Afgørelse fra dens Side. Da det foreslodes foreligger fremstillede foreskriver mig at være fremmede med Sagens Natur, har jeg ikke troet at burde vage mig ved, at burde foreslåge det Spørgsmaal, som det af flere hederlige Medlemmer i Rikhuset er overdraget mig at foreslå for det høitagte Ministerium. Naturligvis havde dette Spørgsmaal været færdigt til Behandlingen af den 2den Paragraph af Udsættelsen til Grundloven. Dette var ogsaa fastslået bekræftet, men da denne Paragraph Behandling nu er udsat, saa har jeg dog troet, ikke længere at burde opstille det Spørgsmaal til det høitagte Ministerium, som jeg har tilladt mig at omstede, nemlig: „Om det er høitagte, at den Kirkeforordning, hvorefter der af den forrige Statsminister gaves Udsigt ved Circularer af Høi Raa f. N., vil blive sammensat saa betimelig, at dens Behandling kan afgøres og tages under Overvejelse for de organiske Loves angaaende Kirkelovens Ordning, som maa blive en Folge af Grundlovens Bestemmelser om Kirkens foranstrettes Forhold til Staten, forelægges en kommende Rigsdagsforordning.“

Cultusministeren: Forinden jeg gaar over til at behandle det Spørgsmaal, som af den ærte Rigsdagsmand er rettet til mig, skal jeg foreløbig med Hensyn til Sagens nærværende Standpunkt bemærke, at det Circularer, som under Høi Raa udsået fra Cultusministeriet, ikke var foretaget ved nogen Forhandling i Kongens Statsraad eller berede paa nogen Resolution af Høi Raa, ligesom der heller ikke senere har fundet nogen Statsraadsforhandling Sted angaaende denne Gjenstand, medens der derimod, efterat der var indkomne en Mængde Betænkninger i Anledning af Circularer, under 7de October f. N. er udsået et nyt Circularer til Biskopperne og det høitagte Raad, der indbefatter nogle Grundteag for den Kirkeforordning, som den daværende Minister for Kirke- og Undervisningsvesenet troede kunde bringes i Forslag og forelægges en sammentrækkende Synode til Overvejelse. Da imidlertid, som sagt, Sagen ikke har været behandlet i Statsraadet eller hos Høi Raa, saa er det en Sædvanlig, at hvad jeg derom idag kan sige er kun min Formening, og jeg vil da frast sige, at jeg altsed gaar ind paa min forrige Angivelse, forsaavidt som den har antaget, at en væsentlig Forandring i Høi Raaes indre Ordning og Bestemmelser dem selv ved Overlæggelse med en saadan Synode, hvis Grundteag maa givne i Circularer af Høi Raa. Jeg vil altsaa endvæge hos Høi Raa og Statsraadet, forsaavidt jeg til den Tid maa være Minister, paa, at en saadan Forordning maa blive sammensat, og at jeg derill maa erholde Nødvendighed, hvorefter jeg med Statsraadet Samtykke vil endvæge paa, at Høi Raaes Resolutter saaledes. Da Næmndet af en saadan Forordning, som erangang af gejstlige og verdslige Medlemmer, alene er just dette at faae bl med sig Raad ved Uarbejdelsen af de Lovudkast til Aarberetningen af de heder-

lige Forhold, som siden i Rigsdagen skulle erholde Sanctien, saa ligger det allerede deri klart, at denne raadgivende Forordning, for hvem Ministeriet foreløbig vil foreslåge Grundteagene til Lovudkastet, maa sammensættes forinden disse Lovudkast blive af Ministeren foreslået for Rigsdagen. Jeg er overbevist om, at Ministeren ikke vilde handle forsvarligt, naar han i en Sag af denne Art ligger og af denne særegne Beskaffenhed foreslået et alene af ham foreslået og i Ministerens indvirkning foreslået til en Lov umiddelbar for Rigsdagen. Altsaa paa det egentlige Hovedspørgsmaal, om en saadan Forordning vil blive sammensat saa betimelig, at dens Betænkning kan afgøres og tages under Overvejelse forinden de organiske Loves Kirkelovens Forhold forelægges en Rigsdag, derpaa maa jeg ogsaa være betrykkende, men, som jeg allerede har antydet, betrykkende med Hensyn til min egen Mening, thi kun den er jeg for tilbøjelig til at utale. Naar jeg nærmere fulde sigke noget om, hvor vigtigt en saadan Forordning kunde være sammensat, saa ere der Omstændigheder at tage i Betragtning, som endda ikke ganske kunne veies, men det foreskriver mig, at der er stor Sandfærdighed for, at naar Grundloven er vedtagen, vil en endelig Rigsdag saa hurtig berette blive sammensat, at det ikke vil være muligt inddømme Grundlovens Ansigelse og denne Forordnings Udførelse og den første derefter afholdte endelige Rigsdag at indvilde en saadan Forordning, ligesom det heller ikke vil være gjeldigt at afholde en saadan Forordning samtidig med en Rigsdag, ikke blot fordi afsluttede Medlemmer muligens kunne have Væb i begge Forordninger, saa at den ene Virksomhed traadte hindrende i Veien for den anden, men ogsaa fordi heller ikke Ministeren, ved Siden af forsvarligen at sørge for Sagens Afgørelse, vilde være stand til at ved Forhandlingerne i begge Forordninger den Omhyggelighed og Tærbærelse, som han holder den. Jeg antager derfor, at der vil hængere en endelig Rigsdag, for en saadan Kirkeforordning, eller rettere en saadan raadgivende Forordning af gejstlige og verdslige Medlemmer til at overveje Forslag om Kirkelovens Ansigelse, som vedes sammensat.

Kage Müller: Jeg kan kun takke Hr. Ministeren for det glatte Svar paa Hovedspørgsmaalet. At en Kirke repræsenterende Forordning rimeligvis ikke vil kunne blive sammensat saa betimelig, at dens Behandling kan forelægges en Rigsdag, som det høitagte Ministerium har foreslået, inden den foreskrevne Rigsdags Sammenkomelse, har jeg forstaaet. Jeg har derfor heller ikke sagt, forelægges den først i saadanne Rigsdagsforordning, men alene forelægges en kommende Rigsdagsforordning.

Minister: Jeg vilde tillade mig et Spørgsmaal til den høitagte Minister. Der er for sagt, at Stemmer af Vagt havde utalt sig for, at en saadan Synode fulde sammensættes, inden vi her i Rigsdagsforordningen maatte tage Kirkens Forhold under Overvejelse. Det synes imidlertid, som om disse Stemmer ikke have haft saa fast Bærelse paa Vagt i denne Henseende, siden Regjeringen hidtil ikke har fundet sig foranrettet til at opstille denne Begjering eller saget Hensyn til disse Stemmer. Det synes altsaa, at det betydelige Flertal til en saadan Sammenkomelse ikke har været hidtil. Dog dette var kun en Betænkning, som er fremstillet ved Høi Raaes ærte Andragstiller om det Anførte har været. Jeg vil derimod tillade mig et Spørgsmaal til den høitagte Minister angaaende en anden Forordning af samme ærte kongevalgte Medlem. Han sagde, at hvis Sandfærdighed skal være begges, saa maatte Sandfærdighedens Erklæringer tages i Betragtning, inden man ordner Kirkens Ansigender. Jeg mener, at hvis Sandfærdighed skal forelægges, saa er det ikke tilstrækkeligt at høre Sandfærdighedens Mening i sin Henseende; jeg mener, at der ved Sammenkomelsen af en saadan Synode ogsaa burde sørges om Menighedsberedens Mening, og jeg vilde derfor tillade mig at spørge den høitagte Minister, om noget Saadant er paatænkt, om det er paatænkt at indhente ogsaa Menighedsberedens Betænkninger angaaende en saadan Synodes Sammenkomelse, Sammenfatning og Redovendighed.

Cultusministeren: Da den Synode, som her er Tale om, nemlig den, som skal sammensættes for foreløbig at afgive Betænkning over det Forslag, som siden skal forelægges Rigsdagsforordningen, da den altsed har en blot raadgivende Charakter, da det blot er Stemmer,